

Vereniging Vrienden van de Amsterdamse Binnenstad

gevestigd in het Aalsmeerder Veerhuis
Sloterkade 21 - 1058 HE Amsterdam
Telefoon 020 - 617 27 35, Fax 020 - 617 73 85
Email vvab@amsterdamsebinnenstad.nl
Website <http://www.amsterdamsebinnenstad.nl>
Postbank rek. nr. 1775369 - ABN-AMRO rek. nr. 41.18.45.306

Aan het Dagelijks Bestuur van het
stadsdeel Oud-West
Afdeling Beleid & R.O.
postbus 57129
1040 BA Amsterdam

Betreft:
vrijstelling voor bouw hotel na sloop van de panden
Kinkerstraat 56 t/m 72 A en Da Costakade 166 t/m 170

Amsterdam, 26 oktober 2006

Geacht bestuur,

Van 21 september tot 1 november ligt ter inzage het voornemen van uw college om vrijstelling ex art. 19, lid 2 WRO te verlenen van de voorschriften van het vigerende bestemmingsplan voor de bouw van een hotel ter plaatse van bovengenoemde panden, die daartoe gesloopt zullen worden. Daartoe bevoegd krachtens een algemene machtiging deel ik u namens de Vrienden van de Amsterdamse Binnenstad mede dat onze vereniging van oordeel is dat door de voorgenomen bouw architectonische, stedenbouwkundige en monumentale waarden verloren gaan c.q. worden geschaad. Hieronder zal ik toelichten waarop ons oordeel is gebaseerd.

Tot goed begrip merk ik vooraf op dat de activiteiten van onze vereniging zich weliswaar concentreren op de Amsterdamse binnenstad maar dat onze statutaire doelstellingen zich richten op de gehele gemeente Amsterdam zodat wij met deze zienswijze niet buiten onze statutaire grenzen treden.

De betreffende panden aan de Da Costakade en de Kinkerstraat dateren uit het einde van de 19e eeuw en kunnen worden gekarakteriseerd als rijk geornamenteerde aannemersbouw met een duidelijk individueel karakter. Zij verkeren helaas in zeer vervallen toestand en het aanzien van de op de begane grond gevestigde winkels laat alles te wensen over. Da Costakade 166 is zelfs zodanig verzakt dat het pand geheel onbewoonbaar is. Desondanks zijn zij in de Atlas van de 19de-eeuwse Ring uit 2004 allemaal architectonisch ingedeeld in orde 3 en stedenbouwkundig in zone A (Da Costakade) en zone C (Kinkerstraat). Deze nota is een publicatie met een zekere bestuurlijke status nu zij, volkomen terecht, is voorzien van een enthousiast voorwoord door de portefeuillehouder wonen van het stadsdeel Westerpark namens de portefeuillehouders wonen van de stadsdelen in de 19de-eeuwse ring, dus ook namens het stadsdeel Oud-West. Zij is u dus ongetwijfeld bekend. Voor lezers die niet over de nota beschikken voeg ik de pagina's van de atlas, waarop de betekenis van deze indeling is aangegeven, als bijlage bij deze brief.

Behoud en herstel is tegen die achtergrond het voor de hand liggende uitgangspunt bij bouwplannen op deze lokatie. Uit de uitgebreide ruimtelijke onderbouwing die mede ter inzage is gelegd begrijpen wij dat in 1998 en 1999 behoud en herstel na eerdere andere ideeën wel is bestudeerd maar niet voor mogelijk werd gehouden. Onduidelijk is wat de inbreng van de eigenaar, die heel andere plannen had met zijn bezit, bij het trekken van deze conclusie is geweest, met andere woorden was iedereen er destijds van overtuigd dat behoud en herstel onmogelijk was. Inmiddels is er bovendien meer inzicht in de betekenis van het complex in het ruimtelijke beeld van dit deel van het stadsdeel. Een heroverweging lijkt daarom niet onredelijk.

Doelstelling:

Het bevorderen van een goed woon- en werkklimaat in de gemeente Amsterdam, in het bijzonder in de binnenstad, het ondernemen of stimuleren van activiteiten gericht op behoud en herstel van de historische bebouwing en het stedenbouwkundig karakter alsmede het verbreden van de kennis van Amsterdam.

Daarbij zou naar ons oordeel het behoud van de differentiatie in het ruimtelijke beeld een zeer zwaar gewicht moeten krijgen, naast de architectonische waarde van de betrokken panden. Tot die differentiatie hoort de aansluiting bij het naastgelegen voormalige Tetterodecomplex maar uiteraard ook het behoud van de voor de bouwperiode zo kenmerkende bouw met individuele geveltoppen en met een duidelijk te onderscheiden kleinschalige parcellering.

In de stedenbouwkundige notitie die mede ter inzage is gelegd wordt de aansluiting bij het Tetterodecomplex positief beoordeeld. Uit oogpunt van differentiatie en uit oogpunt van behoud van monumentale waarden komen wij tot een tegenovergestelde conclusie. Juist de hoogte-aansluiting aan genoemd complex doet aan de monumentale waarde daarvan ernstig afbreuk omdat het hoogteverschil een belangrijk kenmerk is van deze grootschalige bedrijfsbebouwing in een kleinschaliger omgeving, een contrast dat naar ons oordeel moet worden gekoesterd en dat ook stedenbouwkundig belangrijk is. Het hotel zou ter plaatse daarom aanzienlijk lager moeten zijn dan nu voorgesteld. En overigens niet alleen daarom. Ook in het ontwerp op zich zijn de twee extra verdiepingen die aan de Da Costakade en, wat verder terugliggend, aan de Kinkerstraat zijn toegevoegd allerm minst logisch en zij ontcrachten het beeld dat de architect met de bescheiden verhoging op de hoek wil oproepen. De wens meer kubieke meters te realiseren heeft hier kennelijk een te grote rol gespeeld.

Aan de Kinkerstraat zijde heeft de architect, anders dan aan de Da Costakade, gepoogd de parcellering te laten terugkomen maar gevreesd moet worden dat na realisatie toch het beeld van een grootschalig gebouw zal overheersen. Dat is geen diskwalificatie van het ontwerp op zich maar wel van het ontwerp op deze locatie. Op de begane grond is dat heel manifest door de maat van de winkelruimte. Verdeling daarvan in kleinere eenheden zal naar onze mening het gevelbeeld verstoren en overigens ook niet leiden tot een duidelijke differentiatie. De gevelbeëindiging is weliswaar geleed maar zal nooit het gekartelde beeld van de oude toppen op kunnen roepen dat zo'n belangrijke kwaliteit in de oudere stadsdelen is, die helaas beangstigend snel verdwijnt. Voor het overige versterkt de herhaling van gevelementen de eenheid van het geheel, iets wat in andere omstandigheden een kwaliteit kan zijn, maar niet hier. Van een eigentijdse interpretatie van de oudere gevelwand, zoals in de stedenbouwkundige notitie wordt gesteld, is dan ook naar ons oordeel geen sprake. Wie daarvan een illustratie wil kijken naar de fotomontage waarop de nieuwe gevel aan de Kinkerstraat samen met de tegenoverliggende gevel is te zien.

De in de notitie genoemde aansluiting aan het hogere complex aan de overzijde van de Da Costagracht is voor ons evenmin een aanbeveling. Juist het handhaven van kleinschaligheid tegenover dat grootschalige geheel zien wij als een kwaliteit, niet het aansluiten daarop. De gevelwand van dat complex aan de Kinkerstraat levert overigens een beeld op dat naar onze mening elders in die straat met zorg moet worden vermeden.

Samenvattend, naar onze mening is het nu voorliggend bouwplan een stap terug ten opzichte van de ontwikkelingen in dit gebied in de laatste jaren, waar behoud en herstel meer aandacht hebben gekregen. Wij pleiten daarom voor handhaving van de zeer karakteristieke panden op deze plek, uiteraard na een grondige renovatie daarvan, en voor het behoud van een kleinschalige differentiatie in het straatbeeld van de Kinkerstraat. De kwaliteit van de straat zal er onzes inziens bij winnen. Aan de Da Costakade ware het huidige contrast in de bebouwingsschaal te handhaven. Voor een hotel is, als daar echt behoefte aan bestaat, ongetwijfeld ook een andere plek te vinden.

Hoogachtend,
namens de Vereniging Vrienden van de Amsterdamse Binnenstad,

J.B.H.E. Pinkse